

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ОДЕСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра економіки, права та управління бізнесом

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за
магістерською програмою професійного спрямування «Економіка управління та
планування бізнесу»

на тему: «Актуалізація стратегії економічного розвитку м. Подільська»

Виконавець: студент ЦЗФН
Аріонова Наталія Олександрівна

Науковий керівник:
к.е.н., проф. Карпов В.А.

ОДЕСА – 2018

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Розробка механізмів регіонального розвитку в Україні завжди залишалася актуальною темою. З початком 2000-х тисячних років цей процес оформляється законодавчо [53] У 2015 з урахуванням сучасних змін в економічній стратегії України Кабінет Міністрів публікує нову постанову про методичних рекомендаціях по розробці регіональних стратегій [55]. Однак і в даний час, актуальними є пошуки моделі ефективного функціонування регіону, міста. Важливою формою реалізації зазначених аспектів місцевого розвитку є стратегічне планування, яке дає можливість впровадити ефективне управління містом як єдиним організмом та забезпечити належний рівень життя його населення. За допомогою стратегій координуються зусилля всіх господарюючих суб'єктів міста для досягнення поставлених цілей; стратегії узгоджують діючий організаційно-економічний механізм муніципального управління із змінами, що виникають під час стратегічного планування соціально-економічного розвитку міста.

Стратегія розвитку міста є базовим програмним документом, який відображає бачення розвитку міста на перспективу, ставить стратегічні цілі, закладає принципи їх досягнення та пропонує підхід до організації й управління процесом впровадження. Вона ставить за мету досягнення економічного зростання, збільшення добробуту, підвищення конкурентоспроможності економіки міста, комфорту життя населення та реалізацію інтересів усіх секторів територіальної громади міста.

Проблеми стратегічного планування розвитку міст розглядалися в наукових роботах як зарубіжних так і українських дослідників. Серед науковців насамперед слід виділити праці таких авторів, як: Р. Кемп, Е. Д. Блейкл, А.В. Єрмішина, В. В. Меркушов, Н. В. Сментина, М. В. Степанов, Ю.К. Перський, Н.Я. Калюжнова, К. Кропанцев, Н. Кухарська, А. Воротнікова, В.Н. Парахіна, К.А. Парахін та ін.

Низький рівень ефективності управління як муніципальним, так і господарським комплексом міста Подільск, непослідовність дій влади, зміни в

економічній політиці держави зумовили потребу розробки стратегії економічного розвитку міста Подільськ на 2018-2025рр. з метою забезпечення належних умов життя для всіх мешканців міста та наближення стандартів життя до рівня провідних східноєвропейських міст. В 2017 році була предпринята спроба розробити стратегію розвитку міста до 2022 року, однак в силу ряду організаційних та політичних причин вона була відхилена. В ОНЕУ в 2018 році була сформована дослідницька група, в т.ч. за участю студентів-випускників, для актуалізації стратегії розвитку міста до 2025 року.

Мета роботи – дослідження теоретико-методологічних основ стратегічного планування на місцевому рівні, розробка та актуалізація стратегії економічного розвитку міста до 2025 року.

Завдання роботи:

- дослідити поняття стратегії економічного розвитку міста та її актуалізації;
- означити нормативно-правові засади стратегічного планування в Україні;
- описати можливі методичні підходи до формування стратегії розвитку міста;
- виявити основні тенденції соціально-економічного розвитку міста Подільську;
- визначити сильні та слабкі сторони міста для його перспективного розвитку, можливості та загрози зовнішнього середовища;
- запропонувати пріоритети соціально-економічного розвитку міста;
- сформулювати стратегічні та операційні цілі соціально-економічного розвитку міста Подільськ;
- описати механізм та процедури реалізації стратегії соціально-економічного розвитку м. Подільську.

Предметом дослідження є теоретичні, методологічні та прикладні аспекти стратегічного планування на місцевому рівні.

Об'єктом дослідження є процес розробки та актуалізації стратегії економічного розвитку міста Подільську.

Методи дослідження. Методологічною основою роботи є діалектичний метод пізнання та системний підхід до вивчення економічних явищ;

теоретичною базою - положення сучасної економічної теорії, наукові праці українських і зарубіжних учених, присвячені проблемам стратегічного планування. У роботі застосовувались такі спеціальні методи: логічного узагальнення, порівняння, системного аналізу – для уточнення та теоретичного узагальнення, впорядкування понятійного апарату, формування висновків; розрахунково-конструктивний, економіко-статистичний, індексний та порівняння (при аналізі стану та плануванні соціально-економічного розвитку міста); графічний; методи експертних оцінок, SWOT-аналіз; проектний та метод синтезу (для складання стратегічного плану); економіко-математичного моделювання – для математичної інтерпретації та аналізу моделі та інші загальноприйняті методи.

Інформаційну базу дослідження становлять наукові праці вітчизняних і закордонних вчених з питань стратегічного планування місцевого розвитку, офіційні статистичні дані щодо соціальної та економічної ситуації у місті, нормативно-законодавчі акти зі стратегічного планування; аналітичні записки державних інститутів, матеріали Інтернет-джерел.

Публікації та апробація результатів дослідження. Основні положення аналітичної частини роботи викладені в статті №9 (2018) Наукового вісника ОНЕУ «АНАЛІЗ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ МІСТА ПОДІЛЬСК У 2013-2017 рр.».

Здобувач взяв участь в розробці науково - дослідницької теми ОНЕУ 237/2018 «Розробка проекту «Стратегії економічного та соціального розвитку міста Подільськ до 2025 року» (ДК 021:2015 73300000-5 - Проектування та виконання НДДКР)»

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «**ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ АКТУАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ МІСТА**» розглядаються теоретичні аспекти розробки та актуалізації стратегії розвитку міста: поняття стратегії розвитку міста, нормативно-правові засади стратегічного планування в

Україні на місцевому рівні, методичні підходи до формування стратегії розвитку міста, основні елементи механізму її реалізації, поняття реалізації та актуалізації стратегії.

У другому розділі **«АНАЛІЗ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ МІСТА ПОДІЛЬСКА У 2013-2017 рр»** проаналізовано економічний стан розвитку м. Подільську, виявлено основні тенденції розвитку, визначені сильні та слабкі сторони міста, можливості та загрози зовнішнього середовища.

У третьому розділі **«ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ТА АКТУАЛІЗАЦІЯ СТРАТЕГІЇ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ МІСТА ПОДІЛЬСКА»** запропоновано актуалізацію стратегію розвитку м. Подільська у 2018 році на період до 2025 р., визначені стратегічні цілі соціально-економічного розвитку міста, пріоритети, операційні завдання та плани, надані рекомендації щодо механізму реалізації стратегії.

ВИСНОВКИ

Результати проведеного дослідження дозволяють зробити такі висновки:

1. Низький рівень ефективності управління як муніципальним, так і господарським комплексом міста Подільську, непослідовність дій влади, зміни в економічній політиці держави зумовили потребу розробки стратегії економічного розвитку міста Подільську на 2018-2025рр. з метою забезпечення належних умов життя для всіх мешканців міста та наближення стандартів життя до рівня провідних східноєвропейських міст. В 2017 році була предпринята спроба розробити стратегію розвитку міста до 2022 року, однак в силу ряду організаційних та політичних причин вона була відхилена. В ОНЕУ в 2018 році була сформована дослідницька група, в т.ч. за участю студентів-випускників, для актуалізації стратегії розвитку міста до 2025 року.

2. Нормативно-правове поле, що стосується розробки стратегії в Україні ще не сформована остаточно, а лише перебуває на стадії свого формування, адже залишається безліч питань, які вимагають свого законодавчого

унормування.

3. Розробка стратегії передбачає проходження послідовно таких трьох фаз: ухвалення рішення про необхідність розробки плану, стратегічної фази, в якій остаточно визначаються цілі розвитку на певний період, їх виконавці і партнери, розробляється стратегія розвитку, визначаються завдання і результати для кожного з акторів, засоби і методи комунікації, контролю тощо та фази реалізації, на якій реалізується певна стратегія розвитку.

4. Підсумки аналізу соціально - економічного стану м. Подільська можна визначити у наступному:

Подільськ – місто обласного підпорядкування і центр адміністративного району, крупний залізничний вузол на півдні України.

Робота господарського комплексу міста супроводжувалася певними об'єктивними складнощами, властивими для загального стану національної економіки, які програмують українську політику та економіку, негативно впливають на соціальну складову життя українців.

Зокрема, за останні п'ять років не зросли суттєво обсяги промислового виробництва, залишається доволі низькою доля інноваційної продукції. Скоротилася чисельність зареєстрованих суб'єктів підприємницької діяльності, значна доля тіньового бізнесу, недостатньо розвинуті туризм та індустрія гостинності, незначні обсяги іноземних інвестицій. Надходження до місцевого бюджету суттєво не підвищились. Потребують вирішення питання автомобільного сполучення із населеними пунктами району, що не мають залізничного зв'язку.

Методом експертних оцінок базовими пріоритетами соціально-економічного розвитку міста визначено: економічний розвиток громади; розвиток інфраструктури громади; створення свідомої та активної громади з високою якістю життя.

5. Аналіз перспектив соціально-економічного розвитку м. Подільська на період до 2025 р. дозволив сформулювати слідувачі стратегічні та операційні цілі соціально-економічного розвитку міста: розвиток транспортно-логістичної

складової (додання вартості), розвиток індустрії переробки агропродукції (додання вартості), розвиток ресурсоефективності (відносна економія коштів) та підвищення екологічної безпеки міста, розвиток евентивної діяльності в сфері спорту, культури та освіти на регіональному та межрегіональному рівнях, розвиток економічної складової надання послуг населенню міста, забезпечення нових надходжень до місцевого бюджету та участь громади в його використанні;

6. Була сформулевана послідовність реалізації стратегічних і операційних цілей, пріоритетів у вигляді дерева цілей.

7. Розроблене дерево цілей визначило конкретні завдання і плани реалізації стратегічних цілей по пріоритетності їх вирішення.

8. Були розроблені наступні сценарії реалізації стратегії: інерційний сценарій розвитку, мобілізаційний сценарій розвитку, інноваційний сценарій розвитку;

9. Визначені тимчасові рамки стратегії і виділені наступні етапи її реалізації у відповідності зі сценаріями розвитку: стабілізація економічного і соціального стану, тривалість етапу – 2018-2020 рр.; мобілізаційний (етап активного впровадження і реалізації міських проектів розвитку), тривалість етапу – 2021-2022 рр.; активні перетворення (перехід до інноваційного шляху розвитку), тривалість етапу – 2023-2025 рр.

10. Розроблени цільови індикатори Стратегії економічного та соціального розвитку Подільська, визначені певні показники, що характеризують стан ключових сфер життєдіяльності міста.

АНОТАЦІЯ

Аріонова Наталія Олександрівна, «Актуалізація стратегії економічного розвитку м. Подільськ».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за магістерською програмою професійного спрямування «Економіка, планування та управління бізнесом».

Одеський національний економічний університет. - Одеса, 2018 рік

У роботі розглядаються теоретичні аспекти розробки та актуалізації стратегії розвитку міста: поняття стратегії розвитку міста, нормативно-правові засади стратегічного планування в Україні на місцевому рівні, методичні підходи до формування стратегії розвитку міста, основні елементи механізму її реалізації, поняття реалізації та актуалізації стратегії.

Проаналізовано економічний стан розвитку м. Подільськ, виявлено основні тенденції розвитку, визначені сильні та слабкі сторони міста, можливості та загрози зовнішнього середовища.

Запропоновано актуалізацію стратегію розвитку м. Подільська у 2018 році на період до 2025 р., визначені стратегічні цілі соціально-економічного розвитку міста, пріоритети, операційні завдання та плани, надані рекомендації щодо механізму реалізації стратегії.

Ключеві слова: стратегія, економічний розвиток, стратегічні цілі, завдання, пріоритети, механізм.

ANNOTATION

Arionova Natalia, "Updating the strategy of Economic Development. Podolsk".

Qualifying work for obtaining an educational master's degree in the specialty 076 "Entrepreneurship, Trade and Stock Exchanges" under the master's degree program "Economics, Planning and Business Management".- Odessa National University of Economics. - Odessa, 2018

The paper discusses the theoretical aspects of the development and updating of the city's development strategy: the concept of the city development strategy, legal principles of the strategic planning in Ukraine at the local level, methodical approach to the city's development strategy, the main elements of the mechanism of its implementation, the concept of strategy's realization and actualization.

The economic condition of the Podolsk is analyzed, the main trends of development are identified, strengths and weaknesses, opportunities and threats to the environment are determined.

The updated strategy of Podolsk in 2018 and for the period up to 2025 is proposed, the strategic goals of the city's social and economic development are defined as well as priorities, operational objectives and plans, recommendations on the mechanism of strategy implementation are given.

Keywords: strategy, economic development, strategic goals, tasks, priorities, mechanism.